

Specifični ciljevi intervencije

Sylvie Meyer, okupacioni terapeut, MSc. SI

Viši asistent na Visokoj školi za socijalni rad i zdravstvo
HES-SO, šef Odsjeka za okupacionu terapiju

Thibaut Bouttier, okupacioni terapeut u praksi
i predavač

Okupacioni terapeut, Kliničko-univerzitetski centar kantona Vaud,
Odjeljenje za psihijatriju- Služba za psihijatriju u zajednici – Jedinica za
rehabilitaciju

Cilj nastave– Sadržaj– Evaluacija

Ciljevi

- Steći osnovno razumijevanje rehabilitacije u mentalnom zdravlju
- Utvrditi karakteristike oporavka

Sadržaj

- Psihosocijalna rehabilitacija
- Oporavak

Evaluacija

- Upoznati središnje elemente rehabilitacije i oporavka

Psihosocijalna rehabilitacija

Psihosocijalna rehabilitacija doživljava uspon u stidljivom kontekstu deinstitucionalizacije 1970-ih godina, s namjerom:

- Umanjiti simptome i neželjene efekte lijekova
- Dati prednost razvoju društvenih sposobnosti
- Borba protiv diskriminacije
- Pružanje podrške porodicama i bližnjima

Psihosocijalna rehabilitacija

-
- Ciljevi rehabilitacije su funkcionalni (kao u tjelesnom zdravlju)
 - Povratak klijenta svojim okupacijama, svakodnevnim životnim aktivnostima i svakodnevnim instrumentalnim životnim aktivnostima
 - Povratak klijenta radnim ili obrazovnim okupacijama
 - Društvena reintegracija
 - Prevencija recidiva

Postupak rehabilitacije

- Klasični postupak preuzet iz rehabilitacije u drugim oblastima
- Funkcionalna evaluacija sposobnosti i raspoloživih resursa osobe
- Definisanje ciljeva specifičnih za slučaj
- Uspostavljanje programa intervencije koji može podrazumijevati brojne metode
 - Vježbanje društvenih vještina
 - Vježbanje aktivnosti
 - Terapijska zajednica
 - Upravljanje slučajem
- Učešće brojnih specijalista koji moraju uskladiti svoje intervencije

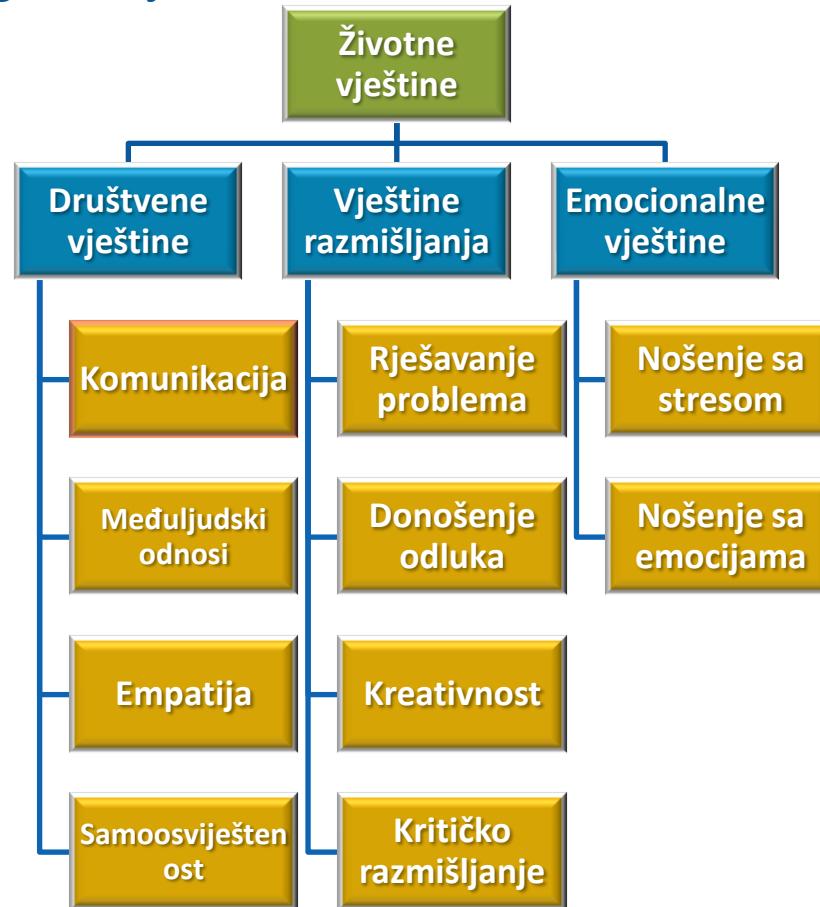
Postupak rehabilitacije

Vježbanje društvenih vještina:

- Grupe za diskusiju
- Savjetodavni razgovori
- Igranje uloga

Deset ključnih vještina prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji su:

Postupak rehabilitacije

Vježbanje aktivnosti

Terapijske zajednice (u bolnici)

- Svaka interakcija je prilika za terapijsku ili obrazovnu intervenciju
- Klijent može učestvovati u vlastitom razvoju i u razvoju svog fizičkog i društvenog okruženja
- Svaki klijent može preuzeti odgovornost za svoje ponašanje
- Ostali pacijenti pružaju podršku, ali i vrše pritisak u smislu prilagođavanja ponašanja, što je učinkovito
- Na neprimjerena ponašanja pacijenta se ukazuje i reaguje u trenutku kada se pojave
- Ograničava se upotreba prinudnih i kaznenih

Terapijske zajednice (u bolnici)

- Mogući su oblici demokratskog učešća
- Svakom pacijentu se dodjeljuju odgovornosti u skladu s njegovim mogućnostima
- Nudi se plan aktivnosti među kojima su i društvene
- Bliske osobe se uključuju prilikom priprema za izlazak
- Cilj intervencija je
 - Upravljanje stresom i anksioznošću
 - Rješavanje problema
- Pacijentima je pruženo terapijsko obrazovanje
- Pruža se podrška u procesu tugovanja zbog zdravstvenog stanja ili pretrpljenih gubitaka

Postupak rehabilitacije

■ Upravljanje slučajem podrazumijeva koordinaciju pružanja raznih usluga za svakog pojedinca

Postupak rehabilitacije

- Intervencija se vrši na raznim mjestima, u velikoj mjeri ambulantno, unutar zajednice
- Evaluacija rezultata
 - Okupacije u svakodnevnim i instrumentalnim svakodnevnim aktivnostima
 - Radne ili obrazovne okupacije
 - Društvena reintegracija
- Kontrole, eventualno dugoročne, radi preveniranja recidiva

Načela psihosocijalne rehabilitacije

Sa stanovišta okupacionog terapeuta

1. Koristiti resurse koje osoba posjeduje kako bi se poboljšao nivo funkcionisanja
2. Razviti praktične, međuljudske i društvene vještine
3. Prilagoditi intervencije potrebama i mogućnostima svakog klijenta.
4. Pružiti podršku osobi kroz cijeli proces
5. Pružiti ranu intervenciju, po mogućnosti već od prve krize

Pfister, 2005.

Psihosocijalna rehabilitacija: praksa mreže

Sa stanovišta okupacionog terapeuta

- Vidjeti koja institucionalna i društvena okruženja čine mrežu klijenta
- Organizovati odnose među elementima mreže
- Olakšati pristup klijenta službama za podršku
- Promovisati valorizaciju kroz rad u zaštićenim uslovima
- Unaprijediti društvenu podršku u cilju kućnog liječenja

Pfister, 2005.

Oporavak

„To je jedan lični i jedinstven poduhvat koji ima za cilj da promijeni stav, vrijednosti, osjećanja, ciljeve, sposobnosti i/ili uloge svakoga. To je način da živimo zadovoljavajućim i korisnim životom u kojem ima mjesta za nadu, unatoč ograničenjima koja nameće bolest. Da bi ozdravio, bolesnik mora pronaći novi smisao svog života i prevazići katastrofalne posljedice psihičke bolesti“ W. Anthony

Uzor za oporavak - Recovery

- Oporavak je suprotan rehabilitaciji na način da se ne radi na prilagođavanju osobe, nego osoba pronalazi novi smisao svog života
- Oporavak može eventualno biti cilj rehabilitacije (Waghorn et al., 2009.)
- Rehabilitacija posmatra nefunkcionalnost vezanu za bolest kao skup problema klijenta koje treba procijeniti i riješiti
- Kod oporavka se nastoji naći rješenje za situaciju, a ne nastoje se riješiti problemi
- Osoba se ne posmatra kroz bolest jer to priziva autosugestiju i stigmu.

Uzor za oporavak

- Davanje za uzor pacijenata koji su patili od teških psihičkih bolesti i koji su pronašli novi identitet unatoč bolesti i ponovo se početi baviti okupacijama koje imaju smisla
- Za uzor se daju iskustva osoba koje su prošle kroz ovaj proces oporavka
- ≠ metoda intervencije, ali profesionalci mogu različitim radnjama pružiti podršku klijentovom poduhvatu.

Uzor za oporavak

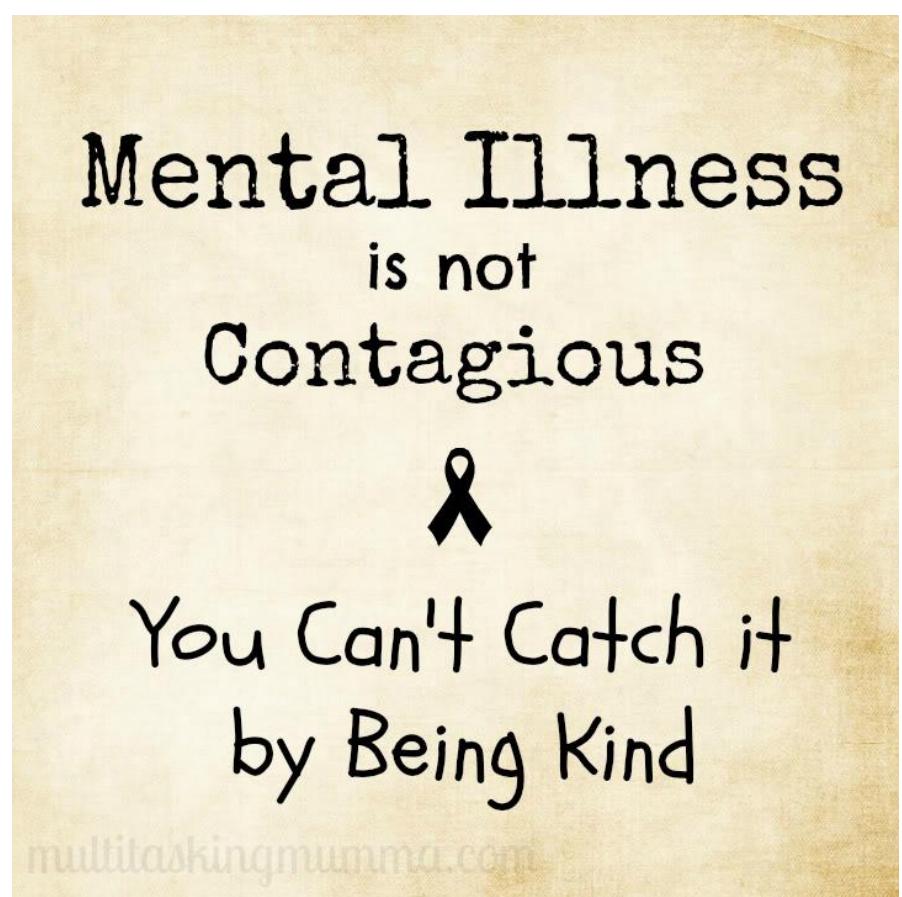
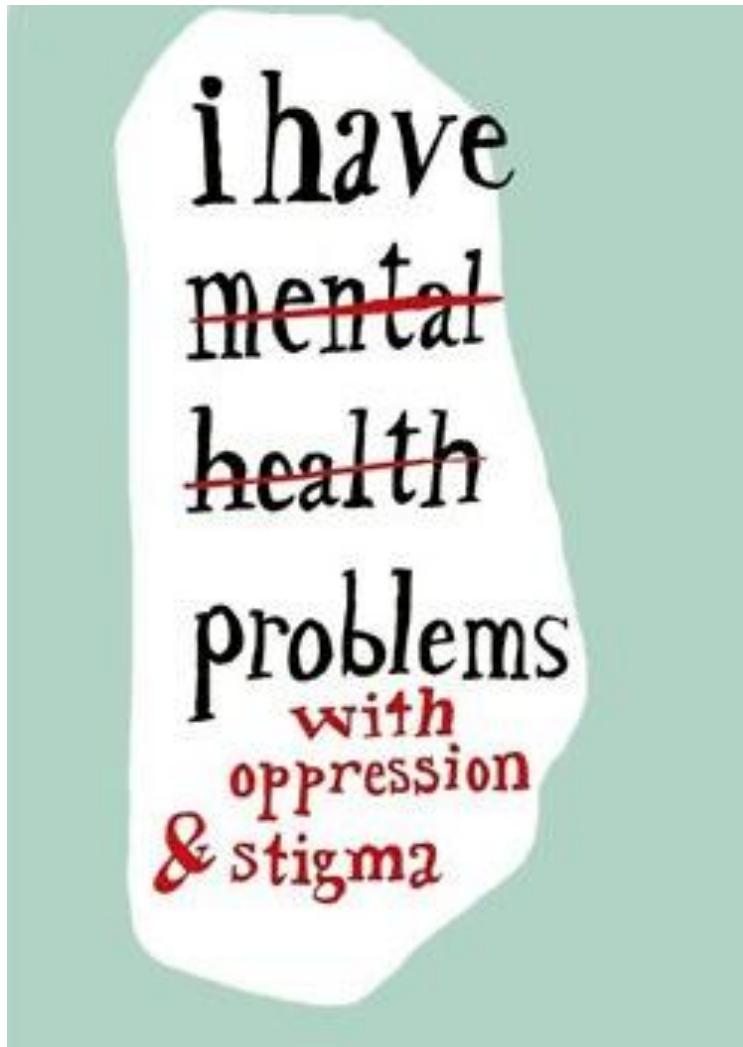
- Oporavak nije izlječenje od bolesti niti nestanak simptoma.
- Oporavak ne predstavlja povratak ranijim ulogama niti povratak ranijeg statusa
- Oporavak znači da bolesnik napusti stavove koji odgovaraju njegovoј dijagnozi kako bi uzeo sudbinu u svoje ruke i krenuo prema novom identitetu
- Osoba se osjeća drugačijom nego što je bila prije i osjeća da je ojačala kroz iskustvo bolesti

Faze oporavka

- Moratorij - odlaganje
 - Zbunjenost, očaj, povlačenje, poricanje
- Svijest
 - Nada koja proizilazi iz shvatanja da je izlaz moguć
- Priprema
 - Popis snaga i slabosti, učenje upravljanja bolešću, učešće u grupama sličnih osoba i odluka da se ide naprijed
- Ponovna izgradnja
 - Prihvatanje vlastitih granica, izgradnja pozitivnog identiteta, pokušaj-greška, pravljenje novih životnih planova
- Rast
 - Bolest je tu, ali osoba se zna tome prilagoditi, postala je samostalna i okrenula se prema budućnosti, ojačana novim iskustvima

Oporavak je postupak osnaživanja

Pomoći klijentu da pređe iz faze moratorija do faze svijesti

- Susretati klijenta u njegovom uobičajenom okruženju radije nego u prostorima za pružanje njege
- Stvoriti odnos uzajamnog povjerenja
- Pomoći mu da pronaše želju i izvore motivacije
- Blago suočavanje sa poteškoćama
- Biti fleksibilan i tolerantan prema klijentu, ali insistirati na redovnosti
- Biti podrška osjećajima i tugovanju
- Ohrabriti i pohvaliti zalaganja
- Pokazati perspektive za bližu budućnost
- Biti podrška u zadržavanju ostvarivih okupacija
- Ohrabrivati ga da istraži nove okupacije
- Koristiti se svjedočenjima sličnih osoba

Pomoći klijentu da pređe iz faze svijesti u fazu pripreme

- Pružiti podršku klijentu u traženju smisla
- Pomoći u sagledavanju snaga (ono što osoba može raditi) i ograničenja (ono što je bolest izmijenila i osoba više ne može raditi)
- Podsticati na preuzimanje kontroliranih rizika
- Ohrabrivati suprotstavljanje mišljenjima
- Olakšati otkrivanje ličnih strategija djelovanja
- Dati priliku da isproba pozitivne aktivnosti i ponovno uspostavljanje novih ili starih društvenih kontakata
- Pomoći da zacrta ciljeve za napredak

swissuniversities

<#>

Pomoći klijentu da pređe iz faze pripreme u fazu ponovne izgradnje

- Ohrabriti da se suoči sa svojim strahovima
- Ojačati stečena znanja (koja se tiču bolesti, sebe, okupacija i međuljudskih odnosa)
- Istražiti nove okupacije, nove društvene odnose, nove društvene, pa i profesionalne uloge
- Istražiti nove identitete koji se vežu za ove nove uloge i okupacije
- Ohrabriti učešće u aktivnostima sa sličnim osobama (drugi koji imaju istu vrstu problema)
- Pružiti podršku u upravljanju emocijama
- Olakšati obnovu dugoročnih planova

Pomoći klijentu da pređe iz faze ponovne izgradnje u fazu rasta

- Pomoći da definiše i počne raditi na najznačajnijim planovima
- Pomoći mu u izgradnji pozitivnog identiteta
- Pružiti mu podršku u planu za život u zajednici
- Doprinijeti zalaganju u novim okupacijama i novim projektima u zajednici

Međuljudski odnos

Povjerenje i nada + uzajamnost

- Imati povjerenja u klijenta, poštovati njegov način posmatranja vlastite situacije, poštovati njegova znanja, slušati šta kaže
- Dati raspoložive informacije, otvoreno komunicirati, iskreno odgovarati na pitanja

Prepreke

Vanjske

- Diskriminacija u društvu
- Stigmatizacija
- Ograničavanje pristupa uslugama
- Nepovjerenje stručnjaka

Lične

- Nedovoljna svijest o bolesti
- Zloupotreba supstanci
- Depresija
- Neredovno uzimanje lijekova
- Nedostatak inicijative

Reference

- Bonsack, C. i Favrod, J. (2013.). De la réhabilitation au rétablissement: l'expérience de Lausanne. *L'information Psychiatrique*, 89 (3), 227–232.
- Bryant, W., Fieldhouse, J. i Bannigan K. (2014.). *Creek's Occupational therapy and Mental Health* (5. izd.). Elsevier Health Sciences.
- Duprez, M. (2008.) Réhabilitation psychosociale et psychothérapie institutionnelle. *L'Information psychiatrique*, 84, 907-12.
- Favrod, J. i Maire, A. (2012.). Se rétablir de la schizophrénie: Guide pratique pour les professionnels. Issy les Moulineaux: Elsevier Masson.
- Kelly, M., Lamont K. i Brunero, S. (2010.). An occupational perspective of the recovery journey in mental health. *British Journal of Occupational Therapy*, 73(3), 129-135.
- McKay , E. , Craiks, C., Lim, K. i Richards, G. (2008.). Advancing occupational therapy in mental health practice. Oxford. Blackwell.
- PFister El Maliki, A.-C. (2005.) Approche psychosociale en ergothérapie. In M.-J. Manidi, M.-J. Ergothérapie comparée. Lausanne: Ecole d'études sociales et pédagogiques.
- Waghorn, G., Lloyd, C. i Clune A. (2009.). Reviewing the theory and practice of occupational therapy in mental health rehabilitation. *British Journal of Occupational Therapy*, 72(7), 314-323.